

Spis treści

CZĘŚĆ I. PISARZ W ROLI HISTORYKA SZTUKI

WSTĘP	9
ROZDZIAŁ 1. PEJZAŻ	31
„Krajobrazy w ramach” – Pankiewicz, Makowski, Cybis i Herbert śladami siedemnastowiecznych pejzażystów holenderskich (oraz Fromentina).....	31
<i>Petit pan de mur jaune</i> – Czapski, Grudziński i Herbert wobec Proustowskiej wizji <i>Widoku Delft</i>	63
ROZDZIAŁ 2. MALARSTWO RODZAJOWE	103
„Otwarte szeroko drzwi zapraszają”, czyli pisarze zaglądną do holenderskich wnętrz	103
„W namalowanej ciszy i skupieniu” – literackie próby indywidualizacji bohaterów scen rodzajowych Vermeera	127
ROZDZIAŁ 3. MARTWA NATURA	161
Między malarskim a literackim widzeniem rzeczy – siedemnastowieczna martwa natura holenderska w refleksji Czapskiego i Herberta	161
Realizm metafizyczny – Miłosz i „Holendrzy malujący martwe natury”	193
ROZDZIAŁ 4. PORTRET	221
Kłopoty z podmiotowością w poetyckich rozważaniach nad siedemnastowiecznym holenderskim malarstwem portretowym	221
Ludzka twarz malarza – autoportrety Rembrandta w zwierciadle literatury	238

CZĘŚĆ II. MALI MISTRZOWIE ZBIGNIEWA HERBERTA – PRÓBA REKONSTRUKCJI

NOTA EDYTORSKA	281
WSTĘP „HISTORIA SZTUKI SKRAJNIE SUBIEKTYWNA”	283

W poszukiwaniu genezy pojęcia <i>petits maitres</i>	284
Historia sztuki okiem amatora	291
ROZDZIAŁ 1. „MALARZ WIELKIEJ PROUSTOWSKIEJ MELANCHOLII” –	
WILLEM DUYSSTER	297
„Proces rehabilitacyjny”	299
<i>Dolce far niente</i>	306
„Dojrzała melancholia”	311
ROZDZIAŁ 2. „POETA DOMU” – PIETER DE HOOCH	327
Malarz mieszczańskich wnętrz	328
„Dom jako kosmos moralny”	337
ROZDZIAŁ 3. „MALARZ CZWARTEJ PORY ROKU” – HENDRICK AVERCAMP	347
Avercamp–Bruegel (i flamandzka tradycja pejzażu)	352
Przyczynek do biografii artysty z Kampen	355
<i>Pejzaż zimowy ze ślizgawką</i> – ćwiczenia z ekfrazy	360
„Mały ekskurs w dziedzinę holenderskich obyczajów	
hibernalnych”	366
Naiwność, czyli „cnota pokory wobec rzeczywistości”	373
ROZDZIAŁ 4. „OSTATNI WIZJONER GÓR W NIDERLANDACH” –	
HERCULES SEGERS	381
„Odkrycie” Segersa	383
Dzieje wpływów	386
Wrażliwość pisarza	394
ROZDZIAŁ 5. „PORTRECISTA ARCHITEKTURY” – PIETER SAENREDAM	401
„Perspektywy” Saenredama	401
Tajniki warsztatu	416
Przeciwko abstrakcji	425
<i>Et exaltavit humiles</i>	439
ZAKOŃCZENIE	443
NOTA BIBLIOGRAFICZNA	447
BIBLIOGRAFIA	449
SPIS ILUSTRACJI	469
SUMMARY	471
INDEKS OSOBOWY	479